

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

Formand Karen J. Klint
Folketinget, Christiansborg
1240 København K.

Danmark, 16. april 2014.

Vedr. L 163 // Fakta om solariebrug

I følge den Danske Ordbog defineres et *faktum* som et ”forhold eller en oplysning der er eller fremstilles ubestridelig sand eller rigtig”.

Kræftens Bekæmpelse har sammen med Børnerådet sendt et papir med titlen ”Fakta om solariebrug og kræftisiko” til Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg. I forhold til førnævnte opfylder papiret ét af kravene til at kunne defineres som et *faktum*, idet oplysningerne *fremstilles* som ubestrideligt sande. Vi håber udvalget er enige i, at det ville have været ønskeligt, hvis oplysningerne så også var faktisk ubestridelige og fyldestgørende. Sådan forholder det sig desværre ikke.

Vi skal derfor bede Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets medlemmer afsætte de nødvendig minutter til at gennemlæse nedenstående, hvor vi med behørig dokumentation vil kommentere, perspektivere og i flere tilfælde tilbagevise oplysninger i Kræftens Bekæmpelses henvendelse til Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, så det videre arbejde med L 163 ikke vil blive præget af faktisk forkerte og forvanskede oplysninger.

Er solariebrug kræftfremkaldende?

”Ja” anføres det. Med henvisning til WHO's IARC ”er solariebrug med sikkerhed kræft-fremkaldende”.

FAKTA: IARC har klassificeret en lang række ting som kræftfremkaldende.

I samme kategori som solarier finder man solen, vin og fisk samt en lang række ting, der indgår i vores dagligdag, herunder også lægemidler. IARC har nemlig valgt ikke at klassificere i forhold til skadelig mængde, så fisk med brug af Kræftens Bekæmpelses ”generøse” fortolkning, vil fremstå lige så skadeligt som asbest.

Man vil med samme type argumentation kunne argumentere for, at postevand er dødeligt.

20% / 60% / 200-300% øget risiko for modermærkekræft, hvis man har brugt solarium

FAKTA: Kræftens Bekæmpelses vedholdne brug af relative talstørrelser er en klassiker i manipulativ statistik, og det må vel nærmest opfattes som en hån mod medlemmerne af Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets intelligens, at benytte denne form for argumentation.

Kræftens Bekæmpelse angiver ikke kilden til deres påstande, men i absolutte tal dækker ”en øget risiko på 75% hvis man har brugt solarium inden man fylder 30 år” - over forskellen mellem henholdsvis 2 og 3,5 tilfælde ud af en population på 1.000!

I en videnskabelig artikel med titlen ”Overdriver Kræftens Bekæmpelse solariers farlighed” - forfattet af læge ph.d. Anders W. Jørgensen, der bl.a. underviser læger i evidensbaseret medicin, fremgår det, at den påståede risiko må betegnes som et ”meget usikkert estimat”. Eksperten henviser til, at for aldersgruppen 30-39 årige viser samme studie med samme (u)sikkerhed, at solarier forebygger modermærkekræft.

I et omfattende case-kontrol studie¹ fra Storbritannien, der i population og solariebrug kan sammenlignes med Danmark, kan man læse følgende:

- *Brug af solarium viste ingen signifikant risiko for modermærkekræft. Alder for første solariebrug viste en lille ikke-signifikant risiko for brugere under 25 år sammenlignet med ikke-brugere. Antal af behandlinger og alder ved første behandling viste ingen tendens til øget risiko for modermærkekræft.*
- *Vores case-kontrol studie viste, at regelmæssig, ugentlig sol-eksponering er forbundet med en forebyggende effekt.*

Hvor udbredt er problemet?

”Danske kvinder her europarekord i modermærkekræft” og ”forekomsten i Danmark stiger og stiger”.

FAKTA: Iflg. Nordcan registret, som Kræftens Bekæmpelse gennem ANCR er en del af, er forekomsten af modermærkekræft stigende og har været det så længe man har opgjort tallene. Det skal bemærkes, at udbredelsen af solarier begyndte i 80'erne, altså mere end 35 år efter forekomsten af modermærkekræft begyndte at stige. Kurven for forekomst viser en markant stigning fra ca. 2006 for både mænd og kvinder. Dødeligheden har været svagt faldende.

Årsagen ”er i høj grad relateret til vores solarievaner” hævder Kræftens Bekæmpelse, men hvis man spørger formanden for Dansk Dermatologisk Selskab, professor, dr.med. Robert Gniadecki, lyder svaret lidt anderledes: »Årsagen til stigning i incidensen af malignt melanom er ukendt, men meget tyder på, at det skyldes en bred anvendelse af dermoskopi (epiluminescenshudmikroskopi) og lav tærskel for diagnostiske excisioner. Markant forøgelse af tilfælde med regional spredning siden årtusindeskiftet kan ligeledes forklares med udbredelse af sentinel-lymfeknude-biopsier og detektering af mikrometastaser. Stigning i melanomincidens har ikke været ledsaget af tilsvarende øget mortalitet, og mange forskere mener, at dette afspejler overdiagnosticering af tumorer med et relativt indolent, langsomt forløb«²

Det var også i 2006, at Kræftens Bekæmpelses Solkampagne med en millionbevilling fra Trygfonden, for alvor løb af sporet. At kampagnen er en medvirkende årsag til førnævnte overdiagnosticering bekræftes af følgende udtalelse til BT den 10. april 2014: ”En del af forklaringen på stigningen er blandt andet også, at vi har skabt en øget bevidsthed om emnet, som gør, at flere tager til lægen og får tjekket deres hud, siger Anne Bach Waagstein.” (Fra Kræftens Bekæmpelse).

Altså overdiagnosticering som følge af nye metoder, øget fokus og udvidet kategorisering.

Er problemet ikke ved at løse sig selv?

Her omtales debutalderen som faldende og det anføres, at 15% af de unge ”går i solarie”.

FAKTA: Andelen af unge solariebrugere er ifølge Kræftens Bekæmpelses egne undersøgelser³ faldet med 63% fra 2008 til 2012. Dette på trods af, at det kun kræver ét besøg inden for 12 måneder for at bliver rubriceret ”solariebruger” af Kræftens Bekæmpelse, og på trods af, at der i opgørelsen benyttes to statistiske ”kunstgreb” for at få andelen af unge solariebrugere så høj som muligt.

At solariebrug er knyttet til ”socioøkonomisk” status er naturligt, eftersom ikke alle forældre har råd til at tage deres børn med på solferie. At det skulle være et sundhedsmæssigt problem kan igen tilbagevises med Kræftens Bekæmpelses egne tal: 0% børn rapporteredes forbrændt i solarier, mens 27% af de adspurgte 15-17 årige var blevet forbrændt på solferien med forældrene.⁴

18 års grænse

Ifølge WHO bør ingen under 18 år benytte et solarium og det hævdes, at ”kun solarielovgivning indeholdende en aldersgrænse har effekt på unges solarievaner”.

Kræftens Bekæmpelse har også lavet en voxpop, der viser folkelig opbakning til deres krav om forbud.

FAKTA: WHO's anbefalinger bygger på følgende logik: UV-stråling kan være skadeligt ved misbrug. Ingen under 18 år har brug for at gå i solarium. Derfor frarådes det.

At kun lovgivning med forbud har effekt på unges solarievaner kan tilbagevises med resultaterne af Kræftens Bekæmpelses kampagner: Et fald på 63% siden 2008!³

Forbud kan derimod have den modsatte effekt: Kun 3% af de adspurgte unge angiver at være parate til at droppe solbadning i solarier som følge af et forbud. Solbadningen vil med andre ord blot flytte til private solarier, uden krav om vejledning og uden mulighed for myndighedernes kontrol.

Der opremses en række lande med forbud, herunder Norge.

Norge har suspenderet loven før den blev implementeret, bl.a. fordi norske eksperter har påvist, at moderne solarier er en effektiv kilde til D-vitamin, som mange nordmænd mangler.

Med hensyn til danskernes opbakning til forbud, så er det ubestrideligt, at Kræftens Bekæmpelses dæmonisering af sol og solarium har haft en stor effekt på folkeopinionen, men mon ikke der kunne designes en voxpop, der viser modstand mod et forbud...

Hvorfor er et bemandingskrav relevant?

Bemanding er iflg. Kræftens Bekæmpelse nødvendigt for ID-tjek, til at afvise ”ikke-brugere” og for opnåelse af et højere serviceniveau.

FAKTA: Dansk Solarie Forening har ingen speciel præference for selvbetjening i solarier, men danskerne har.

Kræftens Bekæmpelse beskriver ”en bølge i resten af Europa, hvor al servicepersonale her fra 2014 uddannes ud fra en fælles europæisk standard om uddannelse af personale i solcentre”.

Undertegnede har som medlem af den danske spejlkomite under Dansk Standard været medvirkende til udarbejdelsen af den omtalte standard. Det er derfor med udgangspunkt i førstehåndsviden jeg kan slå fast, at standarden endnu ikke er vedtaget, så Kræftens Bekæmpelses beskrivelse af *en bølge af personer under uddannelse* må altså være udtryk for en ønskelig fremtidig tilstand, som vi i Dansk Solarie Forening deler, men af gode grunde endnu ikke har set. Standarden er i øvrigt en... standard - og dermed ikke en europæisk lov, så fremtiden må vise omfanget af den europæiske udbredelse.

Den danske delegation har i øvrigt medvirket til at sikre, at standarden kan implementeres i forbindelse med selvbetjening, bl.a. ved at omfatte operatøren (ejereren) i uddannelsen, og ved at gøre forbrugervejledningen tilgængelig elektronisk og i form af opslag ved solarierne.

At pålægge personale at *screene* og *afvise ikke-brugere*, f.eks. rødhårede, folk med fregner, eller folk med en lys hud, som foreslået af Kræftens Bekæmpelse, tegner hele nye perspektiver i den danske ”forebyggelse”, hvis det udbredes til andre brancher. Det næste naturlige skridt, vil med samme konsekvens betyde, at medarbejdere hos McDonalds pålægges at vurdere kundens BMI, inden der sælges kalorierig mad...

Betjening er ingen sikkerhed for korrekt betjening. Nogle af de mest betjeningsintensive brancher er også dem, der fylder mest i indberetningen af klager til relevante instanser. Standardiseret vejledning, der er baseret på faktuel viden, er det, der tjener forbrugernes interesser bedst. En vejledningsplakat fra Sundhedsstyrelsen arbejder ikke på provision!

Enslydende høringssvar

Der bør også knyttes en kommentar til persongalleriet bag de næsten enslydende høringssvar, der kræver forbud:

Forbrugerrådet Tænk: Formand Anja Philip. Tidligere leder af Solkampagnen hos Kræftens Bekæmpelse.

Børnerådet: Formand Per Larsen, tidligere chefpolitiinspektør, nu fortaler for legalisering af hash og forbud mod unges solbadning i solarier. Vicepræsident i Kræftens Bekæmpelse.

Professor Hans Christian Wulf: Manden bag solrådende og tæt knyttet til Kræftens Bekæmpelses solkampagne.

Hvis man som undertegnede har læst professorens udtalelser om solarier gennem mere end et årti, er det ikke upassende at påpege, at Hans Christians Wulf har foretaget et spektakulært holdningsskifte i forhold til solarier.

I BT i oktober 2003 udtalte professoren i en artikel med overskriften *"Farlige Stråler (i solarier) kan nemt undgås"*; at *UV-A stråling er relativt ufarligt, mens UV-B strålingen til gengæld kan være skadelig*, og han angreb solarierne for at have for høj UV-B stråling og for lidt UV-A.

I september 2013 er H.C. Wulf selv begyndt at bruge solarium i behandlingen af D-vitaminmangel, og udtaler til videnskab.dk: *»Der er stor forskel på den type solarier, som vi brugte i undersøgelsen, og dem, man typisk møder i et solcenter... Forskellen ligger i bølgelængden på strålerne. I solcentrene får man primært UVA-lys, som er de stråler, der bruner huden. Vi brugte imidlertid UVB-lys, der får huden til at danne D-vitamin.*

Med H.C. Wulfs ord, er der altså både for meget og for lidt UV-B stråling i kosmetiske solarier, og UV-B stråling er skadeligt i et kosmetisk solarium men ikke i professorens...

I den virkelige verden er der naturligvis ikke forskel på kosmetisk UV-B stråling og UV-B stråling finansieret skatteyderne.

DSF støtter ikke sundhedsanprisninger af solarier

Afslutningsvis skal vi slå fast, at vi ikke støtter enkelte solcenterejeres anprisning af solarier, f.eks. som kilde til D-vitamin, selvom effekten er veldokumenteret.

Vi noterer os at præmissen er den, at når Kræftens Bekæmpelse ytrer sig om solarier og sundhed, så er det "fakta". Når en solarieejers gør det, er det "ulovlig anprisning".

Det er desværre ikke enestående, at en solcenterejer vælger at markedsføre sin viden om sol og solariers positive effekt på helbredet. Det kan og skal ikke undskyldes. Men forklaringen kan ofte findes i den frustration der opstår, når man som fagperson gang på gang oplever en stærkt uvidenskabelig beskrivelse af solarier som entydigt sundhedsskadelige. Den subjektive, videnskabelige sandhed er jo den, at UV-stråling fra sol eller solarium byder på både helbredsmæssige fordele og helbredsmæssige udfordringer. Udfordringerne mener vi imødegås ganske fornuftigt i lovforslag L163, som vi hermed giver vores anbefaling.

Med venlig hilsen
DSF • Dansk Solarie Forening

Henrik Marx
formand

REFERENCER

1. **Relationship between sunbed use and melanoma risk in a large case-control study in the United Kingdom**
Tidsskrift: IJC International Journal of Cancer
Faye Elliott I, Mariano Suppa I,2, May Chan I, Susan Leake I, Birute Karpavicius I, Sue Haynes I, Jennifer H. Barrett I, D. Timothy Bishop I and Julia A. Newton-Bishop I | Section of Epidemiology and Biostatistics, Leeds Institute of Molecular Medicine, University of Leeds, Leeds, United Kingdom 2 Department of Dermatology, University of L'Aquila, L'Aquila, Italy
2. **Incidensen af malignt melanom i huden stiger markant**
Tidsskrift: Videnskab / Ugeskrift for Læger / 29. april 2011
3. **Børn og unges solarievaner 2012 – en kortlægning**
Kilde: Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2014
Forfattere: Darsø L. & Behrens CL.
4. **Danskernes solvaner på solferie 2012 – en kortlægning**
Kilde: Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2013
Forfattere: Behrens CL. et al.

DSF • Dansk Solarie Forening
*organiserer danske importører og producenter
af solarieudstyr til privat, kosmetisk og medicinsk brug.
Foreningen har til formål at fremme sikker solbadning i solarier.
Dansk Solarie Forening er medlem af European Sunlight Association a.s.b.l.*